

מה שנושה

ההצבע

האם צריך לדאוג כשהילד מבקש לצבוע את חדרו בשחור? איך להגיב כשהילדה מצוירת שמש בכחול? ומתי לא מומלץ להלביש את הילדים באדום? כל צבע משדר משהו אחר, בצבעים נקשרים תפיסות ואמונות, אך עבור הילדים - צבעים הם מגרש משחקים

רינה בן-עמי |
rinab67@gmail.com

יום אחד, ממש לפני היציאה לאירוע משפחתי, הופיעה בת השלוש בפתח חדרה לבושה בשמלה לבנה חגיגית שהלבשתי לה אני, ולכפות רגליה הקטנות היו שתי תוספות שלא לקחתי בחשבון - גרביים חצי גרובות, האחת בצבע סגול והשנייה בירוק. זה לא שינה לה שהגרביים אינן זוג מקורי, זה לא היה חשוב לה שכל אחת מהן בצבע שונה, או שעכשיו זה בכלל קיץ. ככה היא רצתה, ובשבילה זה היה יפה, וזהו זה.

עולם הצבעים מרתק את התינוק מחודשי חייו הראשונים. הוא שוכב במיטתו ומעליו תלוי מובייל עם דמויות צבעוניות אליהן הוא מנסה להגיע. לאחר מספר חודשים הוא כבר זוחל ומושיט ידיו לצעצועים הצבעוניים. וכשהוא גדל ומתחיל לצייר, אין חוקים באשר לצבעים שהוא בוחר, בשביל הילד זה גם לא צריך להיות מותאם למציאות. הכל חלק מעולמו הפנימי.

צילומי אילוסטרציה: shutterstock images

"אם אנחנו מעוניינים שילדינו יתפתחו להיות אנשים יצירתיים, כדאי לגרות אותם לשבור מסגרות ולשנות דפוסים, אחרת הם ישתלבו בשבלונות החברתיות ולא יפתחו את היכולת המיוחדת להם. במקום בו מציירים יש הזדמנות לתרגל את היצירתיות, לבטא פנטזיות ולהמציא"
ד"ר פינקי פיינשטיין, פסיכיאטר אחר ומנהל המרכז לציור אינטואיטיבי

"הדבר הנכון ביותר לעשות הוא לאפשר לילד לבחור", מציעה **לינור פלד**, מאבחנת ומטפלת בצבעים בשיטת אורה סומא (www.ornegohot.co.il), "כי צבע הוא קודם כל ביטוי אישי. בנוסף לכך צבע הוא ריפוי, כי באמצעות הבחירה של הצבע הילד מאפשר לעצמו לשחרר כל מיני דברים מתוך עצמו".

וייסמן מסכימה: "במרבית הפעמים הילד יודע בדיוק מה הוא צריך כדי לאזן את עצמו. קיימים מקרים קיצוניים של חוסר איזון שבהם אפשר לראות שהילד בוחר דווקא את הצבעים שיחמירו את חוסר האיזון, כלומר שיפנה דווקא אל האנרגיה שנמצאת אצלו בעודף, במעין סוג של קריאה לעזרה. אבל בסופו של דבר התוצאה היא חיובית, כי הקיצוניות הזאת מאפשרת לילד לעבור לשלב הבא, ולכן גם זה יהיה ריפוי".

"בכל מקרה, הורים צריכים להיות קשובים לצרכים של הילד. אם ילד מתלונן, לדוגמה, על הארון הירוק שיש לו בחדר במשך זמן מה, צריך להקשיב לו, כי יכול להיות שהוא גורם לו סוג של אי שקט, במיוחד כשמדובר במשטח גדול". בכלל, וייסמן ממליצה לשמור על הריהוט בקווים יותר שקטים, ולהשתמש בצבע במידה,

צבע הוא ביטוי אישי

בעיני הילדים הצבע הוא משחק, כמו יתר הדברים שסובבים אותם. בגיל מוקדם הם עדיין לא אימצו את המשמעויות החברתיות שמוצמדות לצבעים בעולם המבוגרים, כמו שכחול נועד לבנים וורוד לבנות. מבחינתם, כל הצבעים הם גן שעשועים אחד גדול. "ילד בוחר את הצבע שמעניין אותו לפי איזשהו צורך, משהו שאולי חסר לו והוא זקוק לו לצורך איזון", מסבירה **שהם וייסמן**, מנהלת האקדמיה הישראלית לפנג שוואי (www.fengshui-academy.net). "פעמים רבות הילדים יודעים לבחור את האנרגיה שהם זקוקים לה, גם אם זה לא 'מתאים' תרבותית, כמו שבת יכולה להעדיף צהוב או שחור, ולא ורוד כמו שמקובל יותר".

לעתים ילדים בוחרים רק צבע אחד, ואנחנו ההורים לא מבינים את פשר החד-גוניות; לפעמים הם מעדיפים צבע שאינו מתאים למין שלהם בהתאם לתפיסות החברתיות הקיימות, ואז אנחנו מרימים גבה; יש פעמים שהילד מבקש לצבוע את החדר שלו דווקא בשחור, ואז אנחנו בכלל מפסיקים לנשום, כי שחור נחשב קודר ומדכא, אז מה זה אומר על הילד?!

משמעות הצבעים

ההיכרות עם עולם הצבעים יכולה להעלות את רמת המודעות שלנו ולאפשר לנו להבין יותר לעומק את משמעותם בחיינו ובחיי ילדינו

צבע הוא למעשה תדר, או אורך של גל. בסקאלת התדרים, התדר הארוך ביותר שייך לאדום ולכן הוא הממריץ ביותר, בעוד שהסגול-לילך והתכלת הם צבעים בעלי גל קצר ולכן הם הצבעים הרגועים ביותר. לכן כשאנחנו בוחרים צבעים שיעטפו את הילדים שלנו, ניתן להתאימם לאופי של הילד. לינור פלד, מאבחנת ומטפלת בצבעים, מסבירה על משמעות הצבעים לפי האורה סומא, ומיכל דימר, מומחית לפענוח ציורי ילדים ומתמחה בפסיכולוגיה של הגיל הרך ובהנחיית הורים, מסבירה על משמעות הצבעים בציורי ילדים:

אדום

משמעות הצבע: צבע מעורר ומוסיף אנרגיה שצריך להיזהר בשימוש בו. הוא מתאים כשיש חוסר משמעותי באנרגיה. זהו גם צבע מחמם.

אדום בציורי ילדים: ילדים המרבים להשתמש בצבע האדום הם בעלי אופי דומיננטי ומוחצן, שאוהבים להיות במרכז תשומת הלב. הם מאותגרים מתחרויות ומוכנים להשקיע אנרגיה רבה כדי לנצח. הם ישירים, בעלי כוח רצון, יודעים להשיג את מבוקשם ולא ממהרים לוותר לילדים אחרים. שימוש מוגזם בצבע האדום שכיח בקרב ילדים הנוטים להתנהגות תוקפנית.

ירוק

משמעות הצבע: זהו הצבע של צ'אקרת הלב, המחבר לרגשות, צבע של ריפוי אולטימטיבי. הטרוקז הוא ביטוי של רגשות, וגם יכול לחבר ילדים לאנרגיה של טבע, אז מומלץ להשתמש בו בבית במקרה של ילדים שנמצאים הרבה בין ארבעה קירות.

ירוק בציורי ילדים: הצבע הירוק יופיע בהבלטה אצל ילדים בעלי אהבה לטבע, שאוהבים בעלי חיים ומשחק מחוץ לבית.

כתום

משמעות הצבע: יש לכתום אנרגיה של שחרור מטראומות, לכן עבור ילדים שעברו סוג של שוק, טראומה או התעללות ביזית או רגשית, הצבע הזה מסוגל להחזיר את ההילה לאיזון. זה גם צבע שמאוד

מחזק ביטחון.

כתום בציורי ילדים: ילדים שנמשכים לצבע הכתום יהיו ברוב המקרים ילדים יצירתיים ומלאי אופטימיות. הם מוכנים להעז ולחוות התנסויות חדשות מתוך שובבות ורצון להתנסות. ילד כתום בדרך כלל לא מציית בקלות לחוקים, אלא דורש נימוקים ובכך מתיש את הוריו בהתנצחויות מילוליות.

צהוב

משמעות הצבע: צבע מצוין לריפוי המכיל את אנרגיית השמש. צבע שמפיג פחדים ודאגות, ואפקטיבי לבהירות כשיש בלבול או חוסר מיקוד.

צהוב בציורי ילדים: שימוש רב בצבע הזהוב מאפיין ילדים בעלי רגישות גבוהה הקולטים כל דבר שקורה סביבם ומושפעים מכך. ילד צהוב הוא ילד נבון וסובלני, שיגלה שובבות ושמחת חיים אך לא יעשה "צרות" כמו חברו האדום. הוא קשור מאוד למשפחתו ואינו זקוק לחברת ילדים כדי למצוא עניין. הוא בעל עולם פנימי עשיר, יכולת ריכוז טובה ורצון להתנסות תוך נקיטת זהירות.

כחול

משמעות הצבע: מסמל את צ'אקרת הגרון ומדבר על היבטי התקשורת. גם הוא צבע ריפוי אולטימטיבי. הוא יעיל בין היתר לבעיות של אזור הגרון והנשימה, מאחר שהכחול מקרר.

כחול בציורי ילדים: הצבע הכחול מאפיין נינוחות והתנהלות רגועה. הילדים הכחולים מתאפיינים בקשרים חברתיים רגועים והרמוניים והתקשורת שלהם עם הסביבה נעימה ובטוחה. הם דורשים הסברים הגיוניים, יש להם עולם פנימי עשיר ומגוון אך חשוב להם לבטא את עצמם ואת רצונותיהם. שימוש מופרז בצבע הכחול יהפוך את התקשורת הנעימה לקרירה, מרוחקת ומאופקת.

סגול

משמעות הצבע: צבע טוב לשינוי חשיבה, מחשיבה שלילית לחשיבה חיובית.

סגול בציורי ילדים: הצבע הסגול מאפיין ילדים בעלי דמיון ואינטואיציה מפותחת. הם דורשים התייחסות סובלנית ומתנהלים בקצב האישי שלהם. כבר בגיל צעיר יש להם עקרונות ואידיאלים המנחים אותם והם ידועים כ"אסטרונאוטים" וחולמים בהקיץ.

שיטות הריפוי בצבעים

אורה סומא (גוף מואר בסנסקריט) – שיטה שהומצאה לפני כ־25 שנה על ידי ויקי דבורה וול, רופאה כירורגית ממוצא יהודי באנגליה. השיטה מתבססת על כך שלכל צבע יש תדר המשפיע על הגוף הפיזי וגם על הגופים העדינים יותר שלנו, כמו הגוף האתרי (שדה ההילה) והגוף האסטרלי, מסבירה לינור פלד. "לכן, הצבעים שאנחנו אוהבים ביותר משקפים את מי שאנחנו ברמות העמוקות שלנו, מבטאים את האני האמיתי שלנו ואת הדרך שלנו בחיים. באמצעותם ניתן לזהות פוטנציאל, יכולות, כישרונות, תחומי עיסוק וכדומה, כמו גם חסימות וקשיים פיזיים או רגשיים".

פנג שוואי (רוח ומים בתרגום המילולי) – שיטה המבוססת על פילוסופיה סינית מסורתית ארוכת שנים שמקורה בחוקי הטבע. "הפנג שוואי היא דרך למציאת מקום, בית בריא לחיות בו ולעצבו לפי עקרונות המתחשבים באנרגיה הנראית והבלתי נראית", מסבירה שהם ויסמן. "תורת הפנג שוואי משתייכת לאחת מהמיומנויות החשובות ביותר במדינות אסיה, והיא חלק מהפילוסופיה הסינית המסורתית המבוססת על 'שפה' המורכבת משני עקרונות מרכזיים דרכם ניתן להבין את העולם: עקרון הין והיאנג ועקרון חמשת האלמנטים".

סוֹרְג'וֹק (יד ורגל בתרגום המילולי) – שיטה קוריאנית המתבססת, בין היתר, על שני העקרונות הסיניים – ין ויאנג וחמשת האלמנטים. לכן המצב הטבעי אליו היא שואפת להביא את המטופל הוא מצב של איזון בין הגוף לנפש. השיטה פותחה ב־50 השנים האחרונות ומרכזת רפואות משלימות שונות, עתיקות לצד חדישות. פארה פיריאן: "השיטה משלבת טיפול באמצעות שיטות שונות: דיקור, רפלקסולוגיה, עיסוי, ארומתרפיה, מגנטו־תרפיה, זרעים ואפילו צבעים. בעצם ניתן להשתמש בטיפול בכל דבר שיש בו אנרגיה". אחד מהטיפולים בסוֹרְג'וֹק כולל צביעה של חלקי גוף מסוימים בצבע, כדי לטפל בבעיות שונות.

בפריטים יותר קטנים, כמו בוילונות, בכיסוי מיטה שאפשר להחליף וכדומה. ▶▶

חופש יצירתי בבחירת הצבעים

אם מסכימים להנחה כי לרוב הילד יודע מהי האנרגיה הדרושה לו ויודע לפרש את הצורך הזה גם לבחירת הצבע, כאשר הוא ניגש לצייר, מומלץ לאפשר לו לבחור את הצבע שהוא רוצה ולא להנחות אותו ("קח צהוב לשמש, ירוק לדשא") או למנוע ממנו שימוש בצבע מסוים ("אל תצייר בשחור, זה יהרוס את הציור היפה שלך"). "בדומה למבוגר, יש אפשרות שילד יבחר צבע בהתאם למה שנראה לו 'נכון', כלומר לפי מה שגננת או דמות סמכותית אחרת הסבירה לו או כפי שראה אצל ילדים אחרים, ואז הוא יבחר את

הצבעים המקובלים לצייר את הדבר שאותו הוא מבקש לצייר", מסביר ד"ר פינקי פיינשטיין, פסיכיאטר "אחר", מנהל המרכז לציור אינטואיטיבי, מטפל במשפחות ובהורים ומחבר הספר "רגע לפני הפסיכיאטר". "עם זאת ישנה אפשרות נוספת והיא הבחירה האינטואיטיבית, שהיא ספונטנית יותר ומקורה רגשי ופנימי, בה הילד בוחר לפי תחושותיו ולא לפי מה ש'נכון'. בחירה כזו יכולה להביא לתחושות מהנות יותר ולאפשרויות ביטוי רגשות רחבות יותר. לעתים נדרשים אימון והפעלה מכוונת כדי שהילד יזכר וירשה לעצמו לפעול באופן ספונטני ואינטואיטיבי".

ד"ר פינשטיין מבקש מההורים ומהגננות לא לנסות לאבחן את עולמם הרגשי של הילדים באמצעות בחירת הצבעים לציור: "חיוני שלא לייחס שום משמעות לבחירות הצבעים. אלה הן השתקפויות רגשיות של הילד, שכלל שמעייטים בניסיון להבין, כך יש יותר סיכוי באמת להבין את הילד. ילדים שונים מעניקים משמעויות שונות לצבעים, ולכן לא כל מי שמרבה לצייר בשחור סימן שעולמו הפנימי שחור, ומאידך לא כל מי שמצייר בצבעים 'אופטימיים' אכן עולמו הפנימי אופטימי וחיוני. ראוי שילדים ישחקו עם צבעים ושיקבלו הזדמנויות להחליף, לנסות ולהתנסות, עם כמה שפחות מעורבות שכלית, הגיונית, שיפוטית או ניסיון לנתח את מה שעומד מאחורי היצירה. אם ניתן לילדים חופש יצירתי בביטוי מילולי למשמעות הצבעים, אני מאמין שנופעת לגלות קשת רחבה של תגובות, וכך רצוי.

"יחד עם זה", הוא מציין, "לצבעים שונים השפעות שונות על האדם. ישנם צבעים שבאופן אוניברסלי גורמים למשל לתחושות חום ותנועה, כמו אדום וצהוב, ישנם מבעים רגועים וקרירים יותר, כמו ירוק וכחול, ואלה אלמנטים שפחות קשורים לסטיגמות חברתיות.

"אם אנחנו מעוניינים שילדינו יתפתחו להיות אנשים יצירתיים, כדאי לגרות אותם לשבור מסגרות ולשנות דפוסים, אחרת הם ישתלבו בשבלונות החברתיות ולא יפתחו את היכולת המיוחדת להם", מדגיש ד"ר פינשטיין. "במקום בו מציירים יש הזדמנות לתרגל את היצירתיות, לבטא פנטזיות ולהמציא ככל היותר. במקום בו מציירים חיוני שילדים יעזו לשנות את המציאות ויבטאו דברים לא הגיוניים ולא סבירים, כי ממקומות אלה צומחת היכולת המיוחדת והחד־פעמית שלהם. ללמד ילד ששמש היא צהובה ושדשא הוא ירוק לוקח חמש דקות. להנחיל לו יכולת יצירתית וחדשנית נדרש גירוי מתמיד לשינוי, לערעור על מוסכמות ולמשחק מתמיד עם מה שנחשב 'נכון' או 'לא נכון'".

הגננות והמורות מן הסתם מנחות את הילדים איך לצייר.

"לטעמי, במוסדות החינוך ממחרים להנחיל לילדים הרגלים מצומצמים של איך לצייר ומה לצייר, ומעט מדי שמים דגש על האופציה היצירתית, שתפקידה מאז ומתמיד לחרוג מהקיים ומהרגיל, וליצור תחתיו דברים חדשים. אם מאפשרים לילדים את המשחק הזה, הדבר יהפוך לנכס רב־משמעות עבורם לשנים רבות לאחר מכן".

צבע הורס, צבע בונה

אם לצבעים יש כוח, משמע שנוכחות צבעים מסוימים בסביבת הילד יכולה לסייע, או חלילה להיפך. "כל נושא הצבעוניות

"צבעים עזים אינם טובים למקומות שבהם ילדים צריכים לישון או להתרכז, וכשמדובר בילדים עם הפרעת קשב וריכוז יש לתת את הדעת על כך יותר. רצוי שהסביבה של ילד כזה תהיה נעימה ובצבעים רכים; לילדים שנוטים להיות דיכאוניים, מומלץ להוסיף צבעים אדומים וירוקים" סוזנה קול, אדריכלית, מטפלת הוליסטית ומורה רוחנית

ועזר לכל המשפחה. "היתרון בסוג כזה של טיפול", מדגישה וייסמן, "הוא שאין חדירה לפרטיות. מרבית האנשים אוהבים לטפל בסביבה החיצונית שלהם - זה יותר ידידותי, פחות מאיים. וגם עם ילדים קיים אותו יתרון, שאתה לא בא ישר אליהם עם הרגישות אלא הולך מסביב ויוצר עבורם סביבה יוצרת, תומכת ומאפשרת שינוי".

פארה פיריאן, מטפלת בשיטת סו'ג'וק, מדגישה כי חשוב להתאים את הצבעים הסובבים את הילד לאופיו, ולשם כך על ההורים להיות קשובים לילד ולנסות להבין את עולמו הרגשי. "כל רגש הוא תוצאה של משהו אחר", היא אומרת. "אלימות, למשל, נובעת מחוסר תחושה של אהבה וביטחון. אני מאמינה שאין אדם רע, אלא יש אדם שרע לו, ולכן הוא עושה רע לאחרים. ילד שמשתמש באלימות חווה פחד, חסר לו אלמנט של שמחת חיים - שזה אש. לכן במקרה כזה אמליץ לאותו הילד את הצבע הוורוד או האדום, אם באמצעות חפצים ואם באמצעות דמיון מודרך".

גם בילדים בעלי עודף משקל ממליצה פיריאן לטפל באמצעות דמיון מודרך: "ילד בעל עודף משקל פונה כל הזמן למתוק, כי המתוקים מסייעים לו למלא את החוסר שהוא מרגיש. במקרה כזה אפשר לסייע לילד בעזרת דמיון מודרך שיעביד אליו את הצבע הירוק דרך חווייה של טיול ביער, למשל. התהליך הזה יוצר סוג של איזון באלמנטים אצל הילד, כך שבאופן הדרגתי יפחת הצורך שלו במזון מתוק, ולעיתים כך הוא גם מאבד ממשקלו".

המלצות נוספות של פיריאן לטיפול בבעיות שונות בעזרת צבעים: **ילדים שיש להם חוסר גבוה** - להלביש בצבעים כחולים ושחורים ובשום אופן לא באדום, וגם לתת להם לשתות מים ולאכול מאכלים נוזלים וקרים. המטרה היא להגביר את אלמנט המים בגוף כדי לקרר אותו.

ילד מופנם ומפחד, או שיש לו חלומות רעים (מקור הפחד הוא אי ודאות) - אלמנט המים אצלו חזק, לכן מומלץ שלא להלביש אותו בשחור ובכחול ולהקפיד על מזונות חמים. מומלץ להעלות אצלו את אלמנט האש, ואפילו לצבוע את החדר שלו בצבעים חמים יותר. הפחד משול לעולם התחתון - כמו מי תהום, לכן צריך לפתוח את הצבע הזה עם צבעוניות גדולה יותר.

במקרה של ילדים שקשה להם לשהות במקום אחד או שקשה להם להתרכז - סביר להניח כי אצלם אלמנט העץ דומיננטי, לכן רצוי שלא להלביש אותם בירוק ובטורקיז אלא בצבעים חומים. בנוסף, כדאי לתת להם תזונה חומה - כמו תמרים, לחם שחור, עדשים, כבד, ופחות ירקות ירוקים.

לילדים הסובלים מדלקות באוזניים או מנזלת מרובה - מומלץ לצייר חצים בצבע ירוק לאורך האגודל מבפנים החוצה, וככה מוציאים את הליחה מהגוף. ❖

מאוד מורכב, זו שפה שצריך להכיר אותה כדי לדעת בדיוק איך להשתמש בה, כי יש המוני גוונים שיכולים ליצור דקויות שונות", מדגישה וייסמן. כמומחית בפנג שוואי היא מדברת בשפת האלמנטים, ומזהירה לאילו תופעות עלול לגרום עודף באלמנט מסוים בסביבת הילד:

○ עודף באלמנט האש או העץ - עלול ליצור או להחמיר בעיות של קשב וריכוז או של אלימות, וצריך להיזהר מהכנסת שטחים גדולים מהאלמנטים האלה לחדר ילדים. באופן כללי, כשמורידים את רמת הגירויים של צבע בבית בכלל ובחדר הילדים בפרט, זה יכול לסייע בהרגעה של ילד.

○ עודף באלמנט המים (כחולים, תכלת, טורקיז, זכוכית או יותר מדי לבן) - יכול ליצור בעיות של הרטבה או להקשות על הפסקת ההרטבה.

○ עודף באלמנט האדמה (הרבה חום וצהוב, או יותר מדי לבן) - עלול לגרום לבעיות של השמנה או בולמיה, בעיות של תזונה ועיכול, מהמקום של "פתרון" בעיות באמצעות המזון.

סוזנה קול, אדריכלית, מטפלת הוליסטית ומורה רוחנית, מוסיפה: "באופן כללי, צבעים עזים אינם טובים למקומות שבהם ילדים צריכים לישון או להתרכז, וכשמדובר בילדים עם הפרעת קשב וריכוז יש לתת את הדעת על כך יותר. רצוי שהסביבה של ילד כזה תהיה נעימה ובצבעים רכים; לילדים שנוטים להיות דיכאוניים, מומלץ להוסיף אנרגיה של אש או עץ - צבעים אדומים, ירוקים וטורקיז.

"כאשר יש בעיה של אלימות", מוסיפה קול, "ילד קטן מרביץ בדרך כלל מתוך פחד או מתוך חוסר איזון במערך הרגשי שלו, לכן חשוב מאוד להקפיד עם ילד כזה על סביבה אוהבת, על סביבה אנרגטית ותזונה נכונה. יכולים לסייע בכך גם קריסטלים כמו רוז קוורץ, אמרלד וג'ייד. בנוסף, אני ממליצה שהפנג שוואי בחדר של הילד יותאם לו על פי המפה האסטרולוגית האישית שלו, ושבהתאם לכך תותאם לו גם תזונה נכונה".

וייסמן מביאה דוגמה מעבודתה עם ילדים: "הגיעה אליי ילדה בת 12, שעברה לבית ספר חדש ונתקלה בבעיות חברתיות. בעת בדיקת חדר השינה שלה נמצא עודף באלמנט המתכת. אמה היא מעצבת פנים, שעיצבה לה את החדר בקווים נקיים. זה אמנם היה יפה, אך יצר סוג של התבגרות מהירה מדי, מכיוון שאלמנט המתכת קשור לסתיו ולהתבגרות. לאחר פתיחת המפה האסטרולוגית של הילדה וניתוח החדר שבו היא ישנה, הומלץ להכניס לחדר את האלמנטים עץ ומים - אלמנט המים כמעודד תקשורת, ואלמנט העץ כמסייע להתחלה ופריצה לכיוונים חדשים. אחרי ביצוע התיקונים הנדרשים בחדר, הילדה העזה להיפתח וליצור קשרים חברתיים, והתהליך שהיא עברה גם תמך